

เสียงค้านระเบิดแก่งแม่น้ำโขง

“คนเชียงของ” รณรงค์ครั้งใหญ่วัดใจรัฐถึงจีน

รายงานพิเศษ
ใหม่ โคราช

หลังจากมีมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) ให้ทางการจีนสำรวจและออกแบบเส้นทางเดินเรือพาณิชย์ขนาด 500 ตันในแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของโครงการระเบิดแก่งในแม่น้ำโขงระยะที่ 2 และมีท่าทีจากผู้นำประเทศว่า เป็นความร่วมมือของหลายประเทศ พร้อมยืนยันไม่เกี่ยวกับความมั่นคงทางชายแดนประเทศเพื่อนบ้านแน่นอน

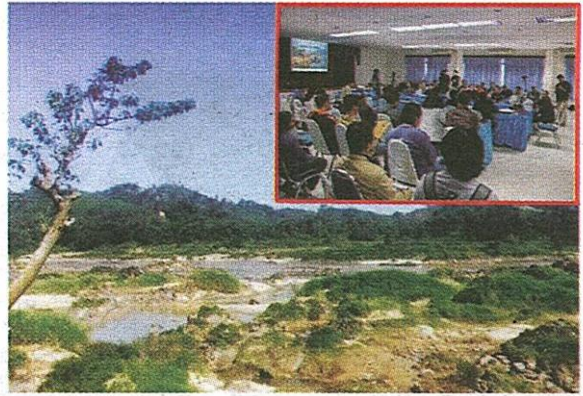
ล่าสุดสัปดาห์ที่ผ่านมา มีความเคลื่อนไหวจากภาคประชาชนในพื้นที่แล้ว โดยเฉพาะเครือข่ายพันธมิตรด้านระเบิดแก่งแม่น้ำโขง ได้เตรียมจัดกิจกรรมรณรงค์คัดค้านการระเบิดแก่งครั้งใหญ่ ในวันที่ 5 ก.พ.นี้ ที่ท่าเรือผาถ่าน ซึ่งเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่มีตำนานปู่ละหึ่ง อันเป็นที่เคารพของคนอ.เชียงของ จ.เชียงราย

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 17 ม.ค.ที่ผ่านมา ทางกลุ่มรักษ์เชียงของกับชาวบ้านกว่า 20 หมู่บ้าน ได้ประชุมวางแผนกิจกรรมร่วมกันเพื่อคัดค้านการระเบิดแก่ง ด้วยการนัดหนึ่งในการร่วมลงชื่อหยุดโครงการระเบิดแก่ง ผ่านทางสื่อออนไลน์ มีการจัดผ้าป่าเพื่อระดมทุนสำหรับการเคลื่อนไหวต่อต้านโครงการอันมีผลกระทบต่อแม่น้ำโขง และชุมชนโดยรอบ

ไฮไลต์ในวันนั้น อยู่ที่ เวทีอาคารส่งเสริมสุขภาพ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเชียงของ อ.เชียงของ จ.เชียงราย เป็นเวทีสะท้อนความคิดเห็นจากหลายภาคส่วน

ขณะที่ นายสมชาย สุนันัสจกรกุล รองอธิบดีกรมเจ้าท่า ในฐานะประธานฝ่ายไทย คณะกรรมการร่วมเพื่อประสานการค้าและการตามความตกลงว่าด้วยการเดินเรือพาณิชย์ในแม่น้ำล้านช้าง-แม่น้ำโขง (The joint Committee on Coordination of Commercial Navigation on the Lancang-Mekong River among China , Laos Myanmar and Thailand : JCCCN) ได้รับเชิญมาฟังความคิดเห็น เช่นเดียวกับวิศวกรตัวแทนของบริษัท CCCC Second Habor Consultant ซึ่งได้รับสัมปทานจากรัฐบาลจีนให้สำรวจ และระเบิดแก่งในแม่น้ำโขงเข้าร่วมสังเกตการณ์ แต่ปฏิเสธที่จะเสนอข้อมูล ข้อคิดเห็น และการให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน โดยให้เหตุผลว่า เป็นเพียงผู้สังเกตการณ์เท่านั้น

สำหรับความเห็นในเวทีที่น่าสนใจเช่น “นายเกษม บันทะยง” นายกองค์การบริหารส่วนตำบลริมโขง เปิดประเด็นว่า ก่อนที่จะมีการสร้างเขื่อนกันแม่น้ำโขงในจีน ชาวบ้านก็ได้ประสบผลกระทบมากอยู่แล้ว และถ้ามีการระเบิดแก่ง และขุดขยายร่องน้ำให้เรือพาณิชย์ 500 ตันล่องลงมา ผลกระทบย่อมเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน

เขาชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันพันธุ์ปลา พืชริมน้ำ สาหร่ายน้ำโขงหรือโก ก็เหลือน้อยจนไม่เพียงพอต่อวิถีการทำกินของชาวบ้าน และยังเสี่ยงต่อการสูญเสียดินแดน รวมทั้งปัญหาการกัดเซาะตลิ่งตลอดแนวแม่น้ำโขง

ด้าน “นายธันวา เหลี่ยมพันธุ์” ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอเชียงของ เห็นว่า ผลกระทบจะไม่เพียงแต่พื้นถิ่นเชียงของที่จะต้องเปลี่ยนแปลง แต่ตลอดลุ่มน้ำจะได้รับผลกระทบ ไม่ใช่แค่จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นเหมือนที่เป็นมา แต่อิทธิพลทางเศรษฐกิจ กระแสวัฒนธรรมจีน จะเข้ามามีอิทธิพลครอบคลุมนวิถีท้องถิ่น โดยคนไทยเป็นคนที่ได้รับวัฒนธรรมใหม่มาอยู่แล้ว ก็จะทำให้รากเหง้า หรือวิถีท้องถิ่นถูกจีนกลืน

เขายังกังวลว่า หากให้เรือหนัก 500 ตัน ผ่านแม่น้ำโขง เชื่อว่าจะเกิดคลื่นรุนแรงมาก เพราะไม่มีแก่งที่ชะลอคลื่น อย่างเช่นเมื่อปีที่แล้ว เรือสินค้าขนาดแค่ 100 ตัน ยังทำให้เรือของชาวบ้านฝั่งลาวล่ม และตลิ่งพัง แล้วถ้าเรือขนาดใหญ่กว่านี้ ย่อมก่อให้เกิดคลื่นที่รุนแรงกว่าหลายเท่า

“จีนกำลังพยายามเป็นมหาอำนาจของเอเชีย เมื่อยอมให้ระเบิดแก่ง ไทยก็จะเป็นเหมือนสัตว์เศรษฐกิจ เหมือนกับที่เราเคยต่อต้านญี่ปุ่น หรือต่างประเทศที่เข้ามาครอบงำแล้วคนไทยต่อต้านเมื่อหลายสิบปีก่อน ถ้าตัดต้นไม้ทำถนนแยงฟอปกูใหม่ได้ แต่ถ้าระเบิดแก่งไปแล้ว มันไม่ได้ เราไม่สามารถเอากลับคืนมาได้”

ดังนั้น หากต้องการพัฒนาเส้นทางการขนส่งและการค้าให้มีประสิทธิภาพ อาจไม่จำเป็นต้องใช้เส้นทางแม่น้ำโขง เพราะมีเส้นทาง R3A อยู่แล้ว เรือสินค้าสามารถจอดที่เชียงแสน แล้วใช้เส้นทางถนนขนส่งต่อไปยังหัวภูมิกำได้ หรืออาจจะพัฒนาเส้นทางรถไฟ เพื่อรองรับการขนส่งที่เพิ่มขึ้น ส่วนกลุ่มนักธุรกิจลาวเท่าที่ได้พูดคุยมานั้น เขาก็ไม่สามารถพูดกับรัฐบาลลาวได้ก็ได้ปากมาทางนักธุรกิจเชียงของ ให้ช่วยกระตุ้นรัฐบาลไทย และรัฐบาลลาว ให้มองถึงผลกระทบและแนวทางเลือกอื่นด้วย

ขณะที่ “นายนพพล อยู่อุทัย” ตัวแทนชมรมท่องเที่ยวอำเภอ

เซียงของ ย้ชัดเจนนว่า ไม่เห็นด้วยกับการระเบิดแกงในแม่่น้ำโขง เพราะเป็นการทาลายธรรมชาติ จึงอยากให้รัฐบาลชะลอโครงการ เพื่อให้มีการศึกษาผลกระทบอย่างละเอียด ชัดเจนน มีเหตุผลรอบด้าน และรับฟังเสียงของคนในพื้นที่ก่อน เพื่อให้เกิดแนวทางในการแก้ปัญหามแม่่น้ำโขงให้ทุกฝ่ายสามารถใช้ประโยชน์และอยู่ร่วมกันอย่างเม็นสุข

"อยากให้รัฐบาลใจเยนๆ ศึกษา และฟังเสียงของคนในพื้นที่ บ้าง เราไม่เห็นด้วย เพราะเม็นบ้านเกิดของเรา เราต้องศึกษากั อยากให้ผู้ศึกษาทออย่างละเอียดชัดเจนน มีเหตุผลที่ครบถ้วน หรือหาแนวทางแก้ปัญหามแม่่น้ำโขงที่จะให้สามารถอยู่ร่วมกันได้้อย่างเม็นสุข"

นายสว่าง บุญย้ง ผู้ใหญ่บ้านห้วยเยียน แสดงความกังวลใน "วิถีการทปลาที่ต้อหายไป" และ "ภาคการเกษตรริมน้ำโขง จะได้รับผลกระทบ" เพราะหากเขื่อนปากเมง สร้างเสร็จ น้ำจะท่วมขึ้นมาถึงบ้านปากอึง บ้านแจมปอง และยิงระเบิดแกงอีก เชื่อว้จะเป็นการทาลายวิถีทั้งหมด

"พระอภิชาติ รัตโก" เจ้าอาวาสวัดสบกก ต.บ้านแซว อ.เซียงแสน จ.เซียงราย เลวว่า ตอนนีที่บ้านสบกก เหลือเรือหาปลาเพียง 10 ลำ เพราะนับตั้งแต่มีการสร้างเขื่อน ปลาที่สบกกลดจำนวนอย่างรวดเร็ว ส่วนการเดินทางเรือขนาดใหญ่ที่เซียงแสนก็ส่งผลกระทบอย่างมาก เพราะแล่นด้วยความเร็วเต็มที่ จนเกิดคลื่นใหญ่ชั้ดตลึงพัง ชาวบ้านต้องคอยตะโกนเตือนให้ลดความเร็ว แต่กัยังไม่ยอมลดความเร็ว และยังมีคราบน้ำมันเครื่องที่ถูกปล่อยจากเรือ มีซากถูกดำใส่ น้ำมันมาติดที่ตลึง มีการทิ้งซากสัตว์ที่ตายระหว่างขนส่ง ลงในแม่่น้ำ แม้ทางผู้นำชุมชนได้เข้าไปที่ท่าเรือเพื่อร้องถึงปัญหาเหล่านี้ แต่ทางท่าเรือก็แจ้งว่า ไม่สามารถไปห้ามเรือที่จอดอยู่กลางน้ำได้

อีกด้าน "นายจักร กิณีสี" มัคคุเทศก์ท่องเที่ยวดูนกเซียงของ แสดงความเห็นว้ คนทัวไปอาจคิดว้แม่่น้ำโขงมีแต่ปลา แต่จริงๆ แล้วยังมีนกมีแมลงหลายชนิด นกที่ตนสำรวจพบบนแกงแม่่น้ำโขงเม็นนกชายฝั่งถึง 76 ชนิด และพบนกกระแตหาด ซึ่งถูกขึ้นทะเบียนใกล้สูญพันธุ์ อีกทั้งฤดูแล้งมีนกอพยพนกประจำถิ่นใช้เกาะแก่งบนแม่่น้ำโขงเม็นแหล่งหากินและวางไข่ อย่างเช่น นกแอ่นทุ่ง ที่ได้รับผลกระทบจากกระแส่น้ำขึ้นลงผิดปกติ เพราะนกต้องใช้เวลาวางไข่ถึง 21 วัน และล่าสุดมีการพบเห็น "นกแม่โขงปีบี่ด" ที่ปกติจะพบเฉพาะพื้นที่ลุ่มน้ำรอยต่อลาวกับกัมพูชาเท่านั้น

"พระมหาอภิชาต อภิชาตเถร เจ้าอาวาสวัดท่าข้ามศรีดอนชัย อ.เซียงของ เห็นว้ แม่่น้ำโขงเม็นแม่่น้ำประวัติตาสตร์ และมีกรกล่าวถึงในสมัยพระพุททกาล ดั้งนั้นในการพัฒนาแม่่น้ำโขง ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมให้มาก อย้อมองแค่ประโยชน์ของจีนเท่านั้น

"อาตมาเม็นพระรูปหนึ่งทีเดินทางบ่อย และหากทางวัดมีแขกมาเยียน หรือมีพระจากต่างวัดมาเยียน อาตมาจะติดตอเรือชาวบ้านเพื่อพาล่องแม่่น้ำโขง พระบางรูปจะจุดดคีในบริเวณดอนแถวๆ แกง อยากให้อุ่รักษพื้นที่ตรงนี้ไว้"

ในเวทีดังกล่าว ชาวบ้านที่มีวิถีชีวิตบริเวณเกาะแก่งต่างๆ เช่น บ้านห้วยลึก ผาโต อ.เวียงแก่น จ.เซียงราย ซึ่งเป็นแก่งขนาดใหญ่กกลางลำน้ำโขง และเป็นแหล่งทปลาที่สำคัญของชาวบ้านต่างไม่เห็นด้วย เพราะเท่ากับเป็นการทาลายวิถีชีวิตของพวกเขา

ท้ายสุด "นายนิวัฒน์ ร้อยแก้ว" ประธานกลุ่มรักษเซียงของ แสดงความเห็นว้ หากกรมเจ้าท่า เปิดแผนการศึกษาอย่างละเอียดระบุพื้นที่การศึกษาว่า จะมีจุดใดบ้างทีจะมีการดำเนินการ รวมถึงประเมินผลกระทบของการระเบิดแกงน้ำโขง และเส้นทางเดินเรือระยะแรกทีดำเนินไปแล้วก่อน แล้วค่อยตัดสินใจสำรวจข้อมูลทำระยะ 2 ดั้งนั้น ในการรณรงคัรึงใหญ่ วันที่ 5 ก.พ.นี้ อยากเชิญชวนผู้สนใจและคนรักน้ำโขงเข้าร่วมให้มากที่สุด เพราะทางคนเซียงของจะมีพิธีกรรมไหว้ลึงศักดิ์สิทธิ์บริเวณผาถ่าน ดินแดนอันเม็นตำนานของเซียงของ และมีกิจกรรมลึงช้อัดค้้านด้วย

ขณะที่นายสมชาย สุ่มนัสขจรกุล รองอธิบดีกรมเจ้าทายอมรับว้ การประชุมคณะกรรมการเดินเรือพาณิชย์ในแม่่น้ำล้านช้าง-แม่่น้ำโขง ครังล่าสุดทีประเทศพม่า เมือนวันที่ 9-12 ม.ค.ทีผ่านมานั้น ทางฝ่ายไทยได้เสนอให้รับทราบว้การณี บริษัท CCC Second Habor Consultant ชองจีน ทีเม็นบริษัทได้รับสัมปทานโครงการปรับปรุงร่องน้ำเพื่อการเดินเรือพาณิชย์ทีทำงานร่วมกับฝ่ายวิชาการของไทยเพิ่มเติม เนื่องจากไทยเม็นประเทศเดียวทียังไม่มีการสำรวจร่องน้ำทีชัดเจน

โดยเมืองต้นเสนอรายช้อหน่วยงานแก่บริษัทชองจีนแล้ว อาจจะเป็น สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและลึงแวดล้อม (สผ.) สถาบันการศึกษาในพื้นที่อย่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเซียงราย (มรภ.เซียงราย) หรือ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้ศึกษาเพิ่มเติม ทั้งรายงานการประเมินผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment : SIA), รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบลึงแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA)

ซึ่งชณะนี้รอการตอบรับจากบริษัทชองจีน ว้ควรศึกษาโดยใคร และมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง นายสมชายกล่าวต้อว้ในการศึกษาชองคณะกรรมการร่วมบางอย่างอาจจะต้องเริ่มจากศูนย์ แต่บางอย่างอาจจะนำผลการศึกษา วิจัยชองท้องถิ่นเข้ามาต้อยอด โดยระยะเวลาการดำเนินการ EIA และ SIA อยู่ระหว่าง ม.ค.-พ.ย. 60 และคาดว้ ช่วงเดือน เม.ย. 60 อาจ จะเริ่มเก็บช้อมูลภาคสนามแล้วเสร็จ จากนั้นค่อยทกำหนดการเพื่อเสนอเข้า ครม.อีกครัง

ยืนยันว้ "โครงการดังกล่าวต้อไม่กระทบกับเส้นเขตแดนและความมั่นคงของไทย-ลาว" ซึ่งเขียนในช้อตกลงปี 2543 ชัดเจนนแล้ว ถ้ากระทบต้อเรื่องนีก็จะทำโครงการต้อไม่ได้ ซึ่งหากผลการศึกษาชั้ชัดว้ กระทบความมั่นคงทางพรมแดน ทางกรมยินดีจะเสนอช้อมูลเข้า ครม.และคิดว้ ครม.คงไม่ผ่าน หลายหน่วยงานก็มีความกังวลเรื่องลึงแวดล้อม กับเรื่องเส้นเขตแดน มันเม็นหน้าที่ชองกรมเจ้าท่าต้อทำการศึกษาเพิ่มเติมอยู่แล้ว ดีใจมากทีได้มาฟังเสียงสะท้อนภาคประชาชน และยืนยันว้ ฝ่ายจีนตกลงด้วยแล้วว้ ยินดีให้คณะกรรมการร่วมจากฝ่ายไทยร่วมศึกษาช้อมูลด้วยกัน" นายสมชาย กล่าว

ทั้งหมดเม็นความเห็นล่าสุดชอง เครือช่าวชาวบ้านทีคัดค้้านและหน่วยงานภาครัฐชองไทย ต้อโครงการระเบิดแกงในแม่่น้ำโขงระยะที่ 2 ทีรัฐบาลไทย เพิ่งไฟเซียวให้ออกชงเงินดำเนินการ .